

Uddannelsesprogram for hoveduddannelsesstilling i samfundsmedicin

Videreuddannelsesregion Øst

Statens Serum Institut

Afdeling for Infektionsepidemiologi og Forebyggelse

Statens Serum Institut

November 2024

Lasse S. Vestergaard, uddannelsesansvarlig overlæge (UAO)

Anne Christine Mariager Nordholm Breschel, uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL)

Indhold

Indledning.....	3
Uddannelsens opbygning	4
Kompetencer der skal opnås i H-stilling	4
Læringsstrategier.....	5
Dokumentation på uddannelseslæge.dk.....	7
Kompetencevurderingsmetoder	7
Uddannelsesvejledning	8
Vejleder	8
Godkendelse af kompetencer	8
Uddannelsesansvarlig overlæge (UAO).....	8
Uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL).....	9
Karrierevejledning	9
Obligatoriske kurser i H-stilling.....	9
Generelle kurser	9
Specialespecifikke kurser.....	10
Forskningstræning.....	10
Kliniske ansættelser i H-forløbet	10
Kvalitetsudvikling af speciallægeuddannelsen	11
Evaluerings på uddannelseslæge.dk	11
Inspektorordningen	11
Postgraduat Klinisk Lektor (PKL).....	12
Uddannelsesrådet for samfundsmedicin	12
Links.....	12
Bilag 1: Beskrivelse af Statens Serum Institut	14

Indledning

Dette uddannelsesprogram beskriver forløbet for læger i hoveduddannelse (HU), der ansættes på Afdeling for Infektionsepidemiologi og Forebyggelse på Statens Serum Institut som led i deres HU-forløb.

Uddannelsesprogrammet skitserer de samfundsmedicinske kompetencer inkl. lærings- og kompetencevurderingsmetoder og rammerne for vejledning under uddannelsen. Uddannelsesprogrammet er udarbejdet med afsæt i den eksisterende målbeskrivelse for speciallægeuddannelsen i samfundsmedicin, som kan findes på hjemmesiden for [Dansk Selskab for Samfundsmedicin \(DASAMS\)](#), hvor der også findes flere andre uddannelsesrelevante dokumenter og links til information om speciallægeuddannelsen.

Alle uddannelseslæger skal i samarbejde med deres vejleder i afdelingen udarbejde [en individuel uddannelsesplan](#).

Formålet med hoveduddannelsen i samfundsmedicin er at man uddannes til at anvende viden, metoder og færdigheder fra det kliniske lægelige arbejde sammen med viden, metoder og færdigheder fra epidemiologi, folkesundhedsvidenskab, samfundsvidenskab, jura og sociologi.

Speciallæger i samfundsmedicin kan have mange forskellige stillinger og arbejdsopgaver, og nogle af de forskellige arbejdsområder omfatter:

- Levevilkår og sundhed (herunder overvågning og forebyggelse af smitsomme sygdomme etc.)
- Miljømedicin
- Beredskab
- Psykosociale forhold, livsstil og sundhed, herunder arbejdsmarkedstilknytning, misbrug m.v.
- Sundheds- og socialvæsenets struktur og funktion, herunder planlægning af sundhedsvæsenet, den lægelige videreuddannelse m.v.
- Lovgivning, der regulerer sundhedsforhold og visse sociale forhold
- Økonomiske relationer samt prioriteringer i sundhedssektoren
- Samfundsmedicinske forskningsmetoder som fx registerforskning
- Kvalitetssikring, kvalitetsudvikling og patientsikkerhed

Eksempler på ansættelsessteder og arbejdsopgaver er statslige styrelser (f.eks. Sundhedsstyrelsen, Statens Serum Institut, Styrelsen for Patientsikkerhed), regionale forvaltninger og sygehusledelser, kommunale forvaltninger og socialmedicinske enheder samt nationale og internationale NGOer og sundhedsorganisationer.

Uddannelsens opbygning

Samfundsmedicin er et lægeligt speciale, der beskæftiger sig med relationen mellem samfundsforhold og befolkningens sundhedstilstand. Samfundsmedicin består af både administrativ medicin og socialmedicin, og hoveduddannelsen består, jævnfør [målbeskrivelsen](#), af et fireårigt HU-forløb, der indeholder en kombination af samfundsmedicinske og kliniske ansættelser samt teoretiske og færdighedstræning kurser (generelle kurser, specialespecifikke kurser, forskningstræning).

Model for hoveduddannelsesforløb:

1. år: administrativ / socialmedicinsk ansættelse, 12 mdr.

2. år: klinisk ansættelse, 2 x 6 mdr.

3. år: socialmedicinsk / administrativ ansættelse, 12 mdr.

4. år: "valgfrit år" – enten fortsætter man i den samme afdeling som på 3. året, ellers har man mulighed for at arrangere en ansættelse andetsteds, og denne skal godkendes af videreuddannelsessekretariatet. 4. året kan bestå af 12 mdr. eller 2 x 6 mdr. NB. en ændring skal være aftalt senest 2 år før det 4. år påbegyndes. Hvis det aftales senere kræver det en formel godkendelse fra ansættelsesstedet på 3. året.

I løbet af det fjerde og sidste år, kan der søges om anerkendelse som speciallæge hos [Styrelsen for Patientsikkerhed](#). Der kan sendes ansøgning, når alle kompetencer og kurser er godkendt og tidligst 6 måneder før forventet afslutning på hoveduddannelsen. Følgende dokumentation sendes via uddannelseslaege.dk:

- Oversigtskema over lægelig beskæftigelse
- Ansættelses- og uddannelsesaftale over dit samlede forløb for din hoveduddannelse samt evt. tillæg på grund af ændringer (fx barsel, sygdom eller deltid).
- Attestation for gennemført tid i din hoveduddannelse.
- Opnåede godkendte kompetencer
- Godkendte kurser – både generelle og specialespecifikke
- Evt. merit- og/eller dispensationsafgørelser

Kompetencer der skal opnås i H-stilling

I målbeskrivelsen er kompetencerne, der skal opnås i en H-stilling anført. Der er otte overordnede kompetencer, såkaldte kompetencekort, der skal opnås og disse er:

- H1: Administrativ sagsbehandling
- H2: Socialmediciner

- H3: Mødeleder
- H4: Teamleder
- H5: Underviser og vejleder
- H6: Organisationsudvikler
- H7: Sundhedsplanlægger
- H8: Kliniker

Der er tale om minimumskompetencer, hvilket betyder, at lægen skal have opnået samtlige kompetencer ved afslutningen af uddannelsen. Det forventes således, at uddannelseslægen udvikler kompetencer, der ligger ud over minimumskompetencerne.

For hver enkelt kompetence er der angivet anbefalede læringsstrategier og obligatoriske kompetencevurderingsmetoder. Ved vurdering af H-lægens kompetencer, skal det vurderes, om lægen har eller ikke har erhvervet den pågældende kompetence. Kompetencevurdering foretages løbende i uddannelsesforløbet med henblik på dokumentation, evaluering og eventuel justering af uddannelsen undervejs. DASAMS har udarbejdet kompetencekort, der er konkretiseringer af de enkelte kompetencer. Disse er tilgængelige på [DASAMS' hjemmeside](#).

Det er en fordel ved påbegyndt hoveduddannelse, at H-lægen sammen med sin vejleder udarbejder en oversigt over hvilke kompetencer, der forventes opnået ved varetagelse af visse opgaver i afdelingen. Ligeledes anbefales det at der udarbejdes en oversigt for hele H-forløbet, over hvilke H-kompetencer, der forventes opnået under hvilke ansættelser i forløbet.

Er der kompetencer, der ikke kan opnås på ansættelsesstedet, og som ikke kan opnås i forbindelse med andre dele af hoveduddannelsesforløbet, skal der (så vidt muligt inden for de første tre måneder af opholdet) træffes aftale med andre ansættelsessteder om fokuseret ophold, så kompetencerne kan opnås dér.

Læringsstrategier

I den samfundsmedicinske hoveduddannelse anvendes følgende to læringsstrategier:

- **Arbejde med relevante opgaver**
- **Udarbejde portefølje**

Formålet med at arbejde med relevante opgaver er, at der er reflekteret over at de opgaver, som H-lægen varetager i sin ansættelse, har en uddannelsesmæssig karakter, sådan at lægen ved opgavevaretagelsen kan erhverve de enkelte kompetencer. I starten af en ansættelse følges H-lægens arbejde tæt af leder og vejleder, men i løbet af ansættelsesperioden foregår arbejdet mere og mere selvstændigt i takt med det stigende kompetenceniveau. De opgaver, som H-lægen arbejder med, stiger i sværhedsgrad under ansættelsen, dog altid på baggrund af vejledning og en individuel vurdering. Relevante opgaver vælges i udgangspunktet af personalelederen, og opgavernes relevans og erhvervelse af kompetencer reflekteres der løbende over af H-lægen i samarbejde med vejleder og den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO).

Formålet med udarbejdelse af en portefølje er, at H-lægen forholder sig reflektivt til sin egen uddannelse og samtidig løbende dokumenterer denne. Derudover er den et hjælperedskab, der gør det muligt for H-lægen undervejs i sit uddannelsesforløb at få arkiveret alle de dokumenter, der skal bruges til ansøgning om speciallægeanerkendelse, med udgangspunkt i specialets faglige profil.

En portefølje anbefales at bestå af følgende elementer og der findes [skabeloner](#) som kan benyttes:

- Karriereplan
 - En karriereplan beskriver baggrund for valg af speciale, interesser, personlige styrker og svagheder m.m. (den kan opdateres løbende).
- Individuel uddannelsesplan (obligatorisk)
 - Den individuelle uddannelsesplan er et **obligatorisk element i en H-stilling** og den skal udarbejdes i fællesskab mellem H-lægen og dennes vejleder indenfor den første måned af ansættelsen. Der udarbejdes **en ny uddannelsesplan i hver ansættelse**. Uddannelsesplanen skal skitsere, hvornår og hvordan erhvervelsen af de enkelte kompetencer skal foregå under ansættelsen samt eventuelle særlige indsatsområder jf. H-lægens kompetencer og karriereplaner samt afdelingens aktuelle forudsætninger og muligheder. De konkrete arbejdsopgavers sammenhæng med målbeskrivelsen skal gøres klart og uddannelsesplanen kan justeres løbende efter behov.
- Læringsdagbog
 - En læringsdagbog kan indeholde beskrivelser af løste opgaver, anonymiserede sager, litteraturlister, materiale fra undervisning, deltagelse i interne og eksterne møder, noter fra supervisionsgrupper, m.m. Efterhånden som læringsdagbogen tilføjes nye indholdselementer, skriftliggør H-lægen sine refleksioner i relation hertil. Læringsdagbogen danner sammen med kompetencevurderingskortene udgangspunkt for de strukturerede vejledersamtaler og bidrager herved til H-lægens erkendelse af egen progression i forhold til de mål, der er opstillet i uddannelsesplanen.
- Referat fra vejledersamtaler
 - Der afholdes minimum tre vejledermøder i løbet af ansættelsen i H-stilling: en introduktionssamtale, en justeringssamtale og en slutevalueringssamtale. Det anbefales dog, at der afholdes samtaler ca. hver anden måned.
- Faglig profil.
 - Den faglige profil er et struktureret CV, der beskriver opnåede kompetencer indenfor hver af de 7 lægeroller på fire niveauer: individ, gruppe, organisation og samfund. Det er hensigten med den faglige profil, at H-lægen løbende overfører opnåede erfaringer, kurser m.m. dertil med henblik på at skabe overblik over egen kompetenceudvikling indenfor hver af de 7 lægeroller. På denne måde bliver det også meget tydeligt, i forhold til hvilke lægeroller H-lægen måtte mangle kompetencer, hvilket drøftes i forbindelse med vejledningssamtalerne. Derudover kan

den faglige profil anvendes i forbindelse med senere jobansøgninger herunder ansøgning om slutstilling efter endt speciallægeuddannelse.

Dokumentation på uddannelseslaege.dk

Uddannelseslaege.dk er det elektroniske værktøj, der skal bruges af alle uddannelseslæger. Her kan H-lægen finde en oversigt over eget forløb, sende kompetencer til godkendelse, skrive notater, uploade referater fra afholdte vejledersamtaler, se en oversigt over kurserne i uddannelsesforløbet, samt uploade filer så som kursusbeviser og uddannelsesplan. Dokumenter fra porteføljen bør løbende uploades til den elektroniske logbog på uddannelseslaege.dk. Dokumenter, der uploades på uddannelseslaege.dk må ikke indeholde personhenførbare oplysninger fraset oplysninger vedr. uddannelseslægen selv. Dokumenter, der uploades andre steder end i den private mappe, kan ses af alle dem, der er tildelt adgang til ens profil, hvilket typisk er UAO og I-lægens vejleder. Vejleder kan godkende klarmeldte kompetencer. Det anbefales at det bliver gjort løbende. Attestation for at H-stillingen er tidsmæssigt gennemført gives af UAO i den sidste måned af ansættelsen på det enkelte ansættelsessted undervejs i H-forløbet.

Kompetencevurderingsmetoder

Kompetencerne vurderes undervejs i H-stillingen ud fra den obligatoriske kompetencevurderingsmetode:

- Der afholdes strukturerede vejledersamtaler vha. kompetencekort med henblik på endelig godkendelse af hver af de respektive kompetencer i H-forløbet. Klarmelding og godkendelse af kompetencer foregår elektronisk på uddannelseslaege.dk.
- For H4 er 360 graders evalueringen obligatorisk og der findes en [skabelon](#) som kan benyttes.

Det er karakteristisk for de lægelige opgaver i samfundsmedicin, at læring ikke altid er en lineær proces, hvor det ene "håndgreb" er en forudsætning for, at det næste "håndgreb" kan læres. På den måde kan man beskrive læringen som cirkulær, hvor uddannelseslægen springer på et sted i cirklen, og efterhånden får en forståelse af de mange elementer, cirklen er bygget op af. Dette betyder, at det ikke giver mening detaljeret at angive, i hvilken rækkefølge kompetencerne erhverves. Nærmere beskrivelse af kompetencekort, læringsstrategi og opbygning af portefølje m.m. kan findes på [DASAMS' hjemmeside](#).

Vejledersamtalerne tager udgangspunkt i kompetencekortene, hvorudfra der gives feedback på de delkompetencer, der er erhvervet siden sidste samtale. Ved hjælp af kompetencekortene bliver det muligt at vurdere, om H-lægen på et tilstrækkeligt højt niveau har eller ikke har erhvervet alle de delkompetencer, der er nødvendige for en godkendelse af hver konkretisering, og i sidste ende den endelige samlede kompetence-godkendelse på uddannelseslaege.dk. Det forventes at H-lægen i god tid inden vejledermøde fremsender begrundelse for, hvorfor man har opnået delkompetencer. H-lægen får i forbindelse med den strukturerede vejledersamtale mulighed for at fremlægge sine egne overvejelser/refleksioner over opgavehåndteringen, herunder egen rolle og indsats, hvilket bidrager til læringen.

Uddannelsesvejledning

Under ansættelsen i H-stilling skal der gives konkret, individuel uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen. Vejledningen gives af den person, der er udpeget til vejleder af UAO. Vejledersamtaler forventes at finde sted mindst hver 3. måned samt efter behov. Det er obligatorisk, at der afholdes en introduktionssamtale, en justeringsamtale midtvejs og en slutevalueringsamtale.

Vejleder

En vigtig del af speciallægeuddannelsen er muligheden for vejledning, refleksion og sparring undervejs. Derfor skal I-lægen tildeles en vejleder ved ansættelsens start. Som udgangspunkt kan læger på et højere uddannelsesniveau end den uddannelsessøgende udpeges til vejleder, men typisk vil det være en speciallæge i samfundsmedicin.

Hvis uddannelsen ikke forløber planmæssigt i henhold til uddannelsesprogrammet og uddannelsesplanen, har vejlederen pligt til at forsøge at afhjælpe H-lægens problem. Ved utilfredsstillende forløb er både H-lægen og vejlederen forpligtet til at orientere UAO jævnfør Sundhedsstyrelsens Vejledning om Kompetencevurdering.

Godkendelse af kompetencer

Kompetencerne godkendes af vejlederen. Man kan godkende kompetencer, hvis man er på et højere uddannelsesniveau og er udpeget af UAO. Det er op til H-lægen, vejlederen og UAO i fællesskab at lægge en revideret plan, hvis et uddannelsesforløb ikke forløber hensigtsmæssigt. Hvis der ikke kan rettes op på uddannelsesforløbet, skal sekretariatet for lægelig videreuddannelse kontaktes mhp. rådgivning.

Uddannelsesansvarlig overlæge (UAO)

Den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO) skal jf. Sundhedsstyrelsens vejledning og evaluering i den lægelige videreuddannelse af januar 1998, kapitel 5, medvirke til, at lægelige videreuddannelse betragtes som en ligeværdig del af afdelingens arbejde. Afdelingens UAO har følgende opgaver:

- Fordele uddannelsesopgaver
- Sikre at uddannelse og arbejdstilrettelæggelse sammentænkes
- Udarbejde og revidere introduktionsmateriale og uddannelsesprogrammer og sikre, at den uddannelsessøgende modtager det
- Udvælge vejledere og tildele den uddannelsessøgende en vejleder
- Sikre at de formaliserede uddannelsesplaner udarbejdes og at uddannelsessamtaler gennemføres
- Attestere gennemførte uddannelseselementer
- Rådgive om videreuddannelse og karriereplanlægning
- Inspirere til relevante videnskabelige aktiviteter

- Udvikle og kvalitetssikre iværksatte uddannelsesfunktioner
- Sikre og udføre evaluering af afdelingens uddannelse af uddannelsessøgende, og at der følges op på disse evalueringer.

Uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL)

Den uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL) skal bistå den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO) med ovenstående opgaver, herunder mere konkret:

- Udarbejde, revidere og gennemføre introduktionsprogrammer for nyansatte yngre læger i afdelingen
- Udvikle afdelingens uddannelseskultur ved at arrangere og facilitere uddannelsesmøder for yngre læger og ph.d.-studerende i afdelingen
- Agere ressourceperson i forhold til uddannelsesplaner mm. og holde UAO orienteret omkring uddannelsesmæssige forhold i afdelingen
- Samarbejde med UKYLER fra Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed omkring "Undervisningsrækken" og evt andre tværgående initiativer for uddannelseslæger indenfor samfundsmedicin

Karrierevejledning

Karrierevejledning indgår som et væsentligt element i lægers videreuddannelse og skal være med til at sikre, at lægen foretager det bedste valg i forhold til muligheder og kompetencer inden for den fastsatte tidsramme i den lægelige videreuddannelse.

H-lægen kan både bruge sin vejleder og afdelingens UAO til karrierevejledning, ligesom videreuddannelsesregionen tilbyder uddannelseslæger information om, hvor og hvordan han/hun kan få yderligere oplysninger om de enkelte specialer, herunder relevante hjemmesider og faglige profiler.

Obligatoriske kurser i H-stilling

Generelle kurser

I hoveduddannelsen gennemføres tre generelle kurser i sundhedsvæsenets organisation og ledelse (SOL I, SOL II og SOL III). Disse generelle kurser udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt af Videreuddannelsessekretariatet samt af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. H-lægen skal selv aktivt tilmelde sig SOL kurserne på [sekretariatets hjemmeside](#).

Specialespecifikke kurser

I løbet af hoveduddannelsen skal den uddannelsessøgende gennemgå 10 specialespecifikke kurser (i alt 30 dage á syv timer). De specialespecifikke kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. For hvert kursus findes der en hovedkursusleder og en kursuslederassistent. H-lægen bliver tildelt plads på de specialespecifikke kurser undervejs i H-forløbet og modtager mail fra hovedkursusleder omkring plads på kursus. Dvs. H-lægen skal ikke selv aktivt tilmelde sig de specialespecifikke kurser i modsætning til proceduren for tilmelding til de generelle kurser (SOL-kurserne beskrevet ovenfor).

Annoncering og nærmere beskrivelse af de enkelte kurser og læringsmål findes på [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#) og på [DASAMS' hjemmeside](#).

Forskningstræning

[Forskningstræning](#) gennemføres i hoveduddannelsen – så vidt muligt i den første samfundsmedicinske ansættelse. En nærmere beskrivelse findes på Videreuddannelsessekretariats hjemmeside samt på [DASAMS' hjemmeside](#). Forskningstræningen dokumenteres på www.uddannelseslaege.dk. Der er tre forskningstræningsmoduler: Forskningstræningsmodul 1 afholdes af Videreuddannelsesregion Øst: <http://www.laegeuddannelsen.dk/forside/kursus-og-forskningstraening/forskningstraening.html>. Da forskningstræningen helst skal gennemføres i 1. samfundsmedicinske ansættelse, anbefales det, at uddannelseslægen tilmelder sig forskningstræningsmodul 1 hurtigst muligt i H-forløbet. Forskningstræningsmodul 2 og 3 er specialespecifikke forskningstræningsmoduler, som gennemføres i samarbejde med arbejdsmedicin. Kurserne annonceres på DASAMS hjemmeside.

Kliniske ansættelser i H-forløbet

Den kliniske del af hoveduddannelsen tilstræbes tilrettelagt individuelt med hensyntagen til H-lægens egne ønsker og interesser. De enkelte kliniske ansættelser skal være af mindst seks måneders varighed, og kan som udgangspunkt foregå på sygehusafdelinger med patientkontakt (somatiske eller psykiatriske), evt. på parakliniske afdelinger eller i almen praksis.

De kliniske kompetencer anbefales opnået ved ansættelse inden for hovedområderne: medicin, kirurgi, almen medicin og psykiatri. Det bør tilstræbes, at H-lægen, inklusiv sin kliniske basisuddannelse (KBU), ender med at have haft ansættelse inden for mindst tre af disse hovedområder af hensyn til bredden i den kliniske uddannelse. Det bør desuden tilstræbes, at de afdelinger, der indgår i uddannelsesforløbene, har et bredt udsnit af patienttyper.

Formålet med den kliniske uddannelse er at udvikle H-lægens generelle kliniske færdigheder til et niveau, der ligger væsentligt over den kliniske basisuddannelse, således at lægen får et bredt kendskab til den kliniske referenceramme, herunder sundhedsvæsenets organisering, som grundlag for det fremtidige samfundsmedicinske virke. I de kliniske ansættelser forventes H-lægens kliniske arbejde derfor som

minimum at foregå på niveau med læger i introduktionsstilling i de pågældende specialer eller læger i hoveduddannelse inden for almen medicin, når disse er i deres sideuddannelse.

Desuden bør den kliniske ansættelse så vidt muligt give mulighed for at sætte arbejdet på den kliniske afdeling i et samfundsmedicinsk perspektiv, fx ved inddragelse i afdelingens administration, samarbejde med andre dele af sundhedsvæsnet, ledelse eller planlægning.

Der vil blive udarbejdet et generisk uddannelsesprogram for de kliniske ansættelser. Uddannelsesplanen for det kliniske ophold skal udarbejdes af H-lægen sammen med den lokale vejleder i den kliniske afdeling. Lokal tilpasning af uddannelsesprogram samt uddannelsesplan kan evt. udarbejdes i samråd med PKL, UAO fra den første samfundsmedicinske ansættelse samt uddannelsesrådet.

Kvalitetsudvikling af speciallægeuddannelsen

Det Nationale og de Regionale Råd for lægers Videreuddannelse skal sikre høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse. Til løsning af denne opgave anvender Det regionale Råd uddannelseslægers evaluering af afdelingerne samt inspektorrapporter, ligesom man drøfter uddannelsesmæssige spørgsmål med repræsentanter fra specialet i de regionale specialespecifikke uddannelsesråd, hvor specialets postgraduate kliniske lektor (PKL) er formand og de uddannelsesansvarlige overlæger samt en uddannelsessøgende er medlemmer.

Evaluering på uddannelseslaege.dk

På uddannelseslaege.dk skal H-lægen evaluere uddannelsesforløbet i løbet af den sidste måned af ansættelsen. Evalueringen foregår ved at H-lægen besvarer spørgsmål om uddannelsesprogrammet, gennemførelse af den individuelle uddannelsesplan, om uddannelsesstedet og læringsforholdene m.m.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse offentliggør uddannelseslægers evalueringer af uddannelsesstederne. Alle kan tilgå (anonymiserede) resultater af evalueringerne via uddannelseslaege.dk med angivelse af et gennemsnit af alle evalueringer på det givne uddannelsessted. UAO, Videreuddannelsessekretariatet samt PKL har adgang til at se enkeltevalueringer og prosatekst om uddannelsesstederne. Det forventes at afdelingerne løbende anvender disse evalueringer i arbejdet på at sikre og forbedre den lægelige videreuddannelse.

Inspektorordningen

Inspektorordningen har til formål at bidrage til kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af den lægelige videreuddannelse på alle landets uddannelsesafdelinger. Afdelingerne skal besøges minimum hvert fjerde år, hvis ikke særlige forhold gør sig gældende.

Oplever en uddannelseslæge et utilfredsstillende uddannelsesforløb kan man søge om at få afdelingen vurderet ved et inspektorbesøg. Anmodningen skal rettes til Sundhedsstyrelsen.

I praksis fungerer ordningen ved, at 2-3 inspektorer aflægger et besøg på en uddannelsesafdeling. Forud for besøget udfærdiger afdelingen en selvevalueringsrapport med en analyse af uddannelsesfunktionen og miljøet på afdelingen. På baggrund af rapporten gennemfører inspektorerne kvalitative interview med relevante personalegrupper. Inspektorerne analyserer samtidig afdelingens rutiner og procedurer, der er

relevante for afdelingens uddannelsesfunktion og miljø og udarbejder en inspektorrapport. Rapporten, inkl. aftale med indsatsområder, forelægges afdelingen til godkendelse og underskrift. Aftalen skal omfatte løsningsforslag til udvikling og forbedring af uddannelsesfunktion og miljø og indeholder en handlingsplan og tidshorisont. Ved opfølgende besøg revurderes afdelingen med fokus på indsatsområderne. Efter et inspektorbesøg offentliggøres en rapport fra inspektorernes besøg.

Inspektorerne er typisk speciallæger og uddannelsessøgende fra specialet, der via de videnskabelige selskaber kan deltage i inspektorordningen.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse skal løbende og i samarbejde med afdelingens UAO, specialets PKL og uddannelsesrådet vurdere den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted på baggrund af inspektorrapporterne.

Postgraduat Klinisk Lektor (PKL)

PKL har som opgave at sikre rådgivning i forbindelse med uddannelsesplanlægning og regional kursusaktivitet, ligesom PKL har en rådgivende funktion, når eventuelle problematiske uddannelsesforløb skal tackles. PKL er formand for det regionale uddannelsesråd for samfundsmedicin.

Uddannelsesrådet for samfundsmedicin

Uddannelsesrådet for samfundsmedicin under det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse drøfter spørgsmål om kvaliteten af videreuddannelsen på de uddannelsessteder, der indgår i den samfundsmedicinske uddannelse i regionen. Uddannelsesrådet består af de uddannelsesansvarlige overlæger i specialet i regionen, en uddannelsessøgende i specialet (udpeget af DASAMS), en yngre læge i specialet (udpeget af Yngre Læger) samt specialets lokale PKL. En medarbejder fra Videreuddannelsessekretariatet varetager sekretariatsfunktionen.

Uddannelsesrådet for samfundsmedicin i Videreuddannelsesregion Øst holder møde minimum to gange årligt.

Links

Nedenfor findes oversigt over relevante links som man som H-læge med fordel kan orientere sig i.

Dansk Selskab for Samfundsmedicin (DASAMS): <https://www.dasams.dk/>

DASAMS's materiale om speciallægeuddannelsen: <https://www.dasams.dk/speciallaegeuddannelsen/>

Her findes bl.a.

- Målbeskrivelse
- Beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsmetoder
- Skabelon til introduktionssamtale
- Skabelon til justeringsamtale

- Skabelon til slutevalueringssamtale
- Skabelon til uddannelsesplan
- Skabelon til karriereplan
- Kompetencekort til introduktionsuddannelsen
- Kompetencekort til hoveduddannelsen
- Vejledning til opbygning af portefølje
- Skabelon til faglig profil

Den regionale lægelige videreuddannelse inkl. oversigt over PKL og kurser:

<https://www.laegeuddannelsen.dk/speciallaegeuddannelsen/specialerne/samfundsmedicin.aspx>

Sundhedsstyrelsens beskrivelse af kompetencevurdering: <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2013/Publ2013/Kompetencevurderingsmetoder---en-oversigt.ashx>

Yngre Lægers karriererådgivning: [Karriererådgivning og -værktøjer \(laeger.dk\)](http://karriereradgivningogvaerktoejr.laeger.dk)

Den elektronisk logbog for speciallaegeuddannelsen: <https://uddannelseslaege.dk/>

Vejledning om uddannelsesprogrammer i den lægelige videreuddannelse:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121160>

Der er etableret en fraktion for yngre samfundsmedicinere under DASAMS kaldet **YSAM**. Her arbejdes med opgaver og områder som især vedrører uddannelseslæger i specialet, og der afholdes regelmæssigt både faglige og sociale hybridmøder med deltagelse på tværs af landet samt et årligt fællesmøde som ligger forbindelse med årsmødet på Hindsgavl. På selskabets hjemmeside har YSAM sin egen fane, hvor man kan læse de sidste referater og om aktuelle opgaver og arrangementer.

YSAM: <https://www.dasams.dk/om-dasams/ysam-udvalg/om-ysam-udvalget/>

Bilag 1: Beskrivelse af Statens Serum Institut

Statens Serum Institut generelt

Statens Serum Institut (SSI) er et institut under Indenrigs- og Sundhedsministeriet. SSI forebygger og bekæmper infektionssygdomme og medfødte sygdomme gennem forskning, overvågning, diagnostik og rådgivning.

SSI's hovedopgaver er reguleret i Sundhedslovens § 222 og Finanslovens § 16.35.01 og omfatter en række centrale beredskabsopgaver, herunder forebyggelse og bekæmpelse af infektioner, biologiske trusler og medfødte sygdomme.

Samtidig fungerer SSI som sektorforskningsinstitut, jf. BEK nr 207 af 12/03/2018, hvilket forpligter SSI til at udføre forskning og udvikling på internationalt niveau inden for SSI's arbejdsområde.

Der findes yderligere information om instituttet på SSIs hjemmeside: www.ssi.dk

Organisering af uddannelseslæger i samfundsmedicin på SSI

Uddannelseslæger i samfundsmedicin er traditionelt ansat på Afdeling for Infektionsepidemiologi og Forebyggelse. Rammerne for uddannelse er desuden delvist til stede i Fagligt Sekretariat for Infektionsberedskab og i Afdeling for Dataintegration og Analyse, hvor der dog aktuelt ikke er ansat uddannelseslæger.

Afdeling for Infektionsepidemiologi og Forebyggelse består af følgende sektioner:

- Sektion for vaccineforebyggelige sygdomme
- Sektion for sex- og blodoverførte infektioner samt digitalisering
- Sektion for fødevare og vandbårne sygdomme og zoonoser
- Central enhed for Infektionshygiejne

Aktiviteter for uddannelseslægerne

Uddannelseslægerne på SSI beskæftiger sig i deres ansættelse med flere forskellige områder indenfor infektionsepidemiologi og sygdomsforebyggelse. I-lægen i en uddannelsesstilling på SSI forventes aktivt at tilegne sig relevant teoretisk viden, og at I-lægen og dennes vejleder løbende vurderer behovet for selvstudium. Tidligt i ansættelsesperioden bør lægen sætte sig ind i relevante dele af sundhedslovgivningen og anden relevant baggrundslitteratur, fx omkring epidemiologi, datahåndtering, det danske børnevaccinationsprogram og bekendtgørelsen om anmeldelse af smitsomme sygdomme.

Der afholdes en række møder og andre aktiviteter, som uddannelseslæger også deltager i.

Møder

- Hver uge afholdes "Afdelingsmøde" for alle afdelingens medarbejdere. På møderne er der typisk nyt fra ledelsen, personalenyt, tilbagemeldinger fra møder og konferencer, nyt fra vagten, nyt om kommunikation og nyhedsbreve, nyt om trivsel og sociale arrangementer i afdelingen, m.m.
- Hver sektion afholder sektionsmøde hver anden uge, hvor der kan ske orientering omkring arbejdsopgaver, holdes faglige oplæg og præsentationer, snak om deadlines, nye projekter, samarbejde, andre aktiviteter m.m.
- Der er "Uddannelseslægemøder" en gang hver måned, hvor både UAO, UKYL, I-læger, H-læger, læger ansat i uklassificeret stilling og ph.d.-studerende deltager. Her er der et uformelt forum hvor uddannelse, kompetencer, karriere m.m. kan diskuteres.

Foredrag og undervisning

- Der afholdes ugentlige "Tirsdagsmøder" hvor der fremlægges forskellige projekter, og hvor H-lægen også forventes at deltage aktivt, herunder ved fremlæggelse af egne emner. Hermed kan H-lægen også opnå undervisningserfaring.
- Der er undervisning af speciallæger i samfundsmedicin i "Undervisningsrækken" som er et samarbejde mellem SSI, Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed, hvor der arrangeres faglige oplæg indenfor samfundsmedicin af de uddannelseskoordinerende yngre læger (UKYLER). Der bliver sendt invitationer ud på mail med emne, oplægsholder, tid og sted. Det er hensigten med undervisningsrækken at sikre, at uddannelseslægerne får et grundlæggende kendskab til kerneområderne på SSI og de øvre styrelser.
- Der er foredrag i det videnskabelige mødeforum "Polymorfien" på tværs af SSI, både for interne og eksterne deltagere, ca. 1 gang om måneden, normalt på tirsdage kl. 15-16.

Sociale aktiviteter

- Der er forskellige sociale aktiviteter i afdelingen, herunder fællesmorgenmad hver fredag kl. 9-9:30, fredagsbar den første fredag i måneden, strikkeklub og filmforevisninger ("Epi-Bio").
- Der fejres fødselsdage og afholdes sommerfest og julefrokost.
- På SSI er der endvidere et træningscenter, gymnastik og yoga, og en løbeklub, man kan melde sig til.

Fokuserede ophold, eksterne møder og kurser

- Der vil være mulighed for i uddannelsesøjemed at komme på fokuseret ophold undervejs i H-stillingen. Fokuserede ophold på andre arbejdspladser giver et godt og bredt indblik i nogle af de forskellige arbejdsmuligheder, der findes for samfundsmedicinske speciallæger. Man kan fx. komme på fokuseret ophold i Sundhedsstyrelsen, i Styrelsen for Patientsikkerhed, på socialmedicinsk afdeling på Frederiksberg Hospital eller i Holbæk, på Regionsgården Hillerød, i kommunale misbrugsklinikker eller indenfor andre specialer.
- Derudover kan det nogle gange være muligt at deltage i diverse samfundsmedicinske relevante konferencer og kurser. Sidstnævnte kan fx være årsmødet for dansk selskab for samfundsmedicin (DASAMS), eller koncernkurser indenfor fx projektledelse og pressehåndtering. Dette drøftes med vejleder og sektionslederen/afdelingslederen.

Relevant litteratur

- På Afdeling for Infektionsepidemiologi og Forebyggelse findes et Sharepoint og digitale mapper som indeholder diverse faglige vejledninger, SOPer, tidligere nyhedsbreve, årsrapporter, og andre relevante retningslinjer vejledninger og oversigter, som udgør et væsentligt fundament i forbindelse med opgavevaretagelsen. Dertil kommer relevant information lagt på SSI's hjemmeside. Det forventes, at nyansatte tidligt i ansættelsen orienterer sig i de tilgængelige dokumenter, ligesom det tilrådes at lægen sætter sig ind i anden relevant baggrundslitteratur, fx omkring epidemiologi, folkesundhed, datahåndtering, det danske børnevaccinationsprogram og bekendtgørelsen om anmeldelse af smitsomme sygdomme.
- Vejleder kan hjælpe med at finde relevant litteratur og henvise til, hvor der kan tilegnes baggrundsviden.
- En del af opgaverne i afdelingen kræver kendskab til lovgivningen og ansatte bør derfor sætte sig ind i relevante dele af lovgivningen, herunder:
 - Bekendtgørelse af sundhedsloven: [Sundhedsloven \(retsinformation.dk\)](https://www.retsinformation.dk)
 - Forvaltningsloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=161411>
 - Lov om offentlighed i forvaltningen: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/145>
 - Bekendtgørelse om planlægning af sundhedsberedskabet: <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=181681>
 - Lov om epidemier (Epidemiloven): <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/285>
 - Bekendtgørelse om lægers anmeldelse af smitsomme sygdomme m.v.: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=21406>

Uddannelseslægens mulighed for selv at vejlede

En læge i hoveduddannelsesstilling kan efter konkret vurdering være hovedvejleder for en læge i introduktionsstilling. Generelt forventes det desuden, at læger i hoveduddannelse bidrager til den daglige vejledning af læger i introduktionsuddannelse og andre faggrupper i afdelingen.

Herudover indgår vejledning af samarbejdspartnere som en del af enhedens arbejdsopgaver.

Forskning

Så vidt det er muligt opfordres man til at gennemføre eller bistå til relevante forskningsprojekter indenfor afdelingens fagområder. Her kan H-lægen byde ind med at indsamle litteratur, bistå i at håndtere og analysere data, skrive faglige nyheder, artikler eller lignende.

Eksempler på arbejdsopgaver med henblik på opnåelse af samfundsmedicinske kompetencer

På Afdeling for Infektionsepidemiologi og Forebyggelse kan der tilbydes en række opgaver, der kan bistå H-lægen i erhverve en eller flere af følgende kompetencer:

- H1: Administrativ sagsbehandling
 - H3: Mødeleder
 - H4: Teamleder
 - H5: Underviser og vejleder
 - H6: Organisationsudvikler
 - H7: Sundhedsplanlægger
-
- Indgå i "Rådgivningsvagten" som er et team bestående af læger og sygeplejersker med overbygninger, der på hverdage rådgiver sundhedsfagligt personale omkring smitsomme sygdomme og vaccinationer. Der er altid en bagvagt (Alert-vagten), som man kan spørge ved tvivlstilfælde. Udover telefonrådgivning er der også rådgivning på mail (epiinfo@ssi.dk som er en postkasse, man skal have oprettet adgang til via afdelingssekretæren). Man bliver oplært i Rådgivningsvagten i den første måned, man er ansat.
 - **Kompetence: H1 = Administrativ sagsbehandler**

 - Være sygdomsansvarlig for én eller flere anmeldelsespligtige smitsomme sygdomme
 - **Kompetence: H1 = Administrativ sagsbehandler**

- Udarbejde faglige notater, rapporter, nyhedsbreve, anbefalinger, risikovurderinger, vejledninger og evt. videnskabelige artikler, fx som del af en projektgruppe eller et team (fx Euromomo, Luftvejsteamet, COVID-teamet, Pneumokokarbejdsgruppen, Emerging Infections arbejdsgruppen, Børnevaccinationsgruppen, m.fl.), samt sparring med faglige samarbejdspartnere såvel interne som eksterne.
 - **Kompetence: H1 = Administrativ sagsbehandler**

- Arrangere møder, lede møder, etc.
 - **Kompetence: H3 = Mødeleder**

- Ledet et team, fx en forskningsgruppe
 - **Kompetence H4: Team leder**

- Undervise på afsnitsmøder, sektionmøder, tirsdagsmøder eller i Polymorfien. Fremlægge forskningsprojekter eller guidelines, artikler eller ny viden indenfor et givent felt. Vejlede yngre kolleger og andre faggrupper.
 - **Kompetence H5: Underviser og vejlede aspirant**

- Bistå i arbejdet med at udvikle sygdomsovervågning (både epidemiologisk, datadrevet og med nye IT-løsninger), samt hjælpe med at sikre god formidling via forskellige platforme (hjemmeside, dashboards, sharepoint, nyhedsbreve m.m.).
 - **Kompetence H6: Organisationsudvikler**

- Deltage i indsamling, analyse og fortolkning af sundhedsdata med efterfølgende skriftlig rapportering, sammenfatning og anbefalinger. Sundhedsdata kan fx omfatte mikrobiologiske data, epidemiologiske data, populationsdata, vaccinationsdata, determinanter for vaccinationstilslutning, risikofaktorer m.m., til brug for evaluering af sundhedsprogrammer og -indsatser, udarbejdelse af kvalitative og kvantitative risikovurderinger, vejledninger og forebyggelsesindsatser.
 - **Kompetence H7: Sundhedsplanlægger**

- Deltage i formidling, kommunikationsopgaver og pressehåndtering rettet mod andre sundhedspersoner, politikere og borgere.
 - **Kompetence H7: Sundhedsplanlægger**